

KİMYEVİ GÜBRE DENETİM YÖNETMELİĞİ

GÜBRELERİN DENETİMİ İÇİN NUMUNE ALMA METODU

Analiz edilecek numunenin doğru olarak alınması oldukça önemli bir husus olup, büyük bir dikkat gerektirir. Gübrelerin denetim analizi için yeterince temsili numune alma işlemi, bu nedenle, aceleye getirilmemelidir.

Aşağıda belirtilen numune hazırlama metodu, geleneksel numune hazırlama işlemini çok iyi bilen kimyevi gübre denetçisi belgesine sahip kişilerce uygulanmalıdır.

1. AMAÇ VE KAPSAM

Kalite ve bileşimlerini belirlemek üzere gübrelere uygulanacak olan resmi kontroller için numuneler aşağıda belirtilen metoda göre alınacaklardır.

Bu şekilde hazırlanan numunelerin, numune alınan partiyi temsil ettiği kabul edilir.

2. NUMUNE ALACAK GÖREVLİLER

Numuneler kimyevi gübre denetçisi belgesine sahip kişiler tarafından alınır.

3. TANIMLAR

Numune alınan parti: Bir ünite oluşturan ve aynı özelliklere sahip olduğu kabul edilen ürün miktarı

Noktasal numune: Numune alınan partinin bir noktasından alınan numune

Paçal numune: Aynı partiden alınan noktasal numunelerin karışımı

Azaltılmış numune: Azaltma işlemiyle paçal numunedan elde edilen numunenin temsili bir kısmı

Son numune: Paçal numunedan azaltılarak elde edilen nihai numune

4. ALETLER

4.1. Numune alma aleti numunesi alınacak gübrenin kimyasal özelliklerini etkilemeyecek malzemelerden imal edilmelidir.

4.2. Katı haldeki gübrelerden numune alınması için önerilen aletler

4.2.1. Elle numune alma

4.2.1.1. Altı düz, kenarları dik kürek

4.2.1.2. Uzun yarıklı veya bölmeli numune alma sondası. Numune alma sondasının boyutu numune alınan partinin özelliklerine (konteynır derinliği, torba boyutu, vb.) ve gübre tane büyüklüğüne uygun olmalıdır.

4.2.2. Mekanik numune alma

Hareket halindeki gübrelerden numune almak için onaylanmış mekanik aletler kullanılabilir.

4.2.3. Ayırıcı

Numuneleri eşit kısımlara ayırmak için tasarlanmış aletler, noktasal numune almak için ve azaltılmış ve son numuneleri hazırlamak için kullanılabilir.

4.3. Sıvı gübrelerden numune almak için tavsiye edilen aletler

4.3.1. Elle numune alma

Numune alınan partiden, gelişigüzel numuneler alabilecek açık tüp, sonda şişe veya diğer uygun ekipmanlar

4.3.2. Mekanik numune alma

Hareket halindeki sıvı gübrelerden numune almak için, geliştirilmiş mekanik aletler kullanılabilir.

5. PARTİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE ALINACAK NUMUNE MİKTARI

5.1. Numune alınan parti

Numune alınan partinin boyutu, onu oluşturan kısımların her yerinden numune alınabilecek şekilde olmalıdır.

5.2. Noktasal numuneler

Numune alınacak asgari ambalaj sayısı

5.2.1. Dökme katı gübreler veya 100 kg'ı geçen kaplardaki sıvı gübreler

5.2.1.1. Parti 2.5 tonu geçmiyor ise

Yedi

5.2.1.2. Parti 2.5 ton ile 80 ton arasında ise

Parti tonajının 20 ile çarpımının
kare kökü

5.2.1.3. Parti 80 tonun üzerinde ise

40

5.2.2. Ambalajlı katı gübreler veya her biri 100 kg'ı geçmeyen kaplardaki sıvı gübreler

5.2.2.1. Bir kg dan fazla ambalajlar

5.2.2.1.1. Numune alınan parti 5 ambalajdan az

Ambalajların hepsi

5.2.2.1.2. Numune alınan parti 5-16 ambalaj

Dört

5.2.2.1.3. Numune alınan parti 17– 400 ambalaj

Numune alınan partiyi oluşturan
Ambalaj sayısının kare kökü (1)

5.2.2.1.4. Numune alınan parti 400 ambalajdan fazla

20

5.2.2.2. Bir kg'ı geçmeyen ambalajlar

Dört

5.3. Paçal numune

Her numune alınan parti için tek bir paçal numune istenir. Paçal numuneyi oluşturan noktasal numunelerin toplam ağırlığı aşağıdakilerden daha az olamaz :

5.3.1. Dökme katı gübreler veya 100 kg'ı geçen kaplarda bulunun sıvı gübreler 4 kg

5.3.2. Ambalajlı katı gübreler veya her biri 100 kg'ı geçmeyen kaplarda bulunun sıvı gübreler

5.3.2.1. Bir kg dan fazla ambalajlar 4 kg.

(1) Elde edilen sayı ondalık olursa, en yakın tam sayıya tamamlanır.

Ağırlığı 1 kg'ı geçmeyen ambalajlar için noktasal numune bir orijinal ambalajın ağırlığıdır.

5.3.2.2. Bir kg'ı geçmeyen ambalajlar 4 orijinal ambalajın muhtevasının ağırlığı

5.4. Son numuneler

Paçal numune gerektiğinde azaltılarak son numuneler elde edilir. En az bir son numunenin analizi istenir. Analiz için numune ağırlığı 500 gr'dan az olamaz

5.4.1. Katı ve sıvı gübreler

5.4.2. Bu yönetmeliğin Metot 7'de tarif edilen Patlamaya Dayanım Testinin tarifinde belirtilen deneyler için amonyum nitrat gübre numunesi:

Paçal numune gerektiğinde azaltılarak, son numune elde edilir.

5.4.2.1. Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik Bölüm 5'te bahse konu deneyler için asgari son numune miktarı 1 kg.

5.4.2.2. Bu Yönetmelik Metot 7'de tanımlanan patlamaya dayanım testi için asgari son numune miktarı 25 kg.

5.4.3. Bu Yönetmelik Metot 7'de tanımlanan patlamaya dayanım testi deneyleri için asgari amonyum nitrat numunesi miktarı: 75 kg.

6.NUMUNELERİN ALINMASI, HAZIRLANMASI VE AMBALAJLANMASI İLE İLGİLİ KURALLAR

6.1. Genel

- Numuneler mümkün olduğunca çabuk ve seri olarak alınıp hazırlanmalı ve bu arada numunesi alınan gübreleri temsil eder halde kalmaları sağlanmalıdır. Kullanılacak aletler, kaplar ve çalışılan yüzeyler temiz ve kuru olmalıdır. Sıvı gübrelerde, mümkünse numune alınan parti numune almadan önce karıştırılmalıdır.

6.2. Noktasal numuneler

- Noktasal numuneler numune alınan partinin tamamından gelişi güzel alınmalı ve eşit miktarlarda olmalıdır.

6.2.1. Dökme katı gübreler veya 100 kg'ı geçen kaplarda bulunan sıvı gübreler

- Dökme gübrelerden veya 100 kg'ı geçen kaplarda bulunan sıvı gübrelerden numune alırken, 5.1 maddesinin uygulanmasının mümkün olmadığı durumlarda; numunenin alınması, numune alınan parti taşınırken (yükleme yada boşaltma) yapılmalıdır.

6.2.2. Ambalajlı katı gübreler veya her biri 100 kg'ı geçmeyen kaplarda bulunan sıvı gübreler

6.3. Paçal numunenin hazırlanması

- Noktasal numuneler tek bir paçal numune oluşturmak için karıştırılır.

6.4. Son numunenin hazırlanması

- Paçal numunedeki malzeme dikkatlice karıştırılır.

- Bünyesinde yüksek azot içeren (%28'den fazla) gübre deneyleri için, son numuneler 0-25 °C ' de tutulabilir.

- Gerekiyorsa paçal numune bir mekanik ayırıcı kullanarak yada dörtleme yöntemi ile önce en az 2 kg'a azaltılır. (azaltılmış numune)

- Sonra yaklaşık aynı ağırlıkta ve 5.4. teki miktar şartına uygun en az üç son numune hazırlanır. Her numune ağzı kapaklı, hava sızdırmaz uygun bir kaba konulur. Numunenin özelliklerinde herhangi bir değişiklik olmasını önlemek için gerekli bütün önlemler alınır.

7. SON NUMUNELERİN AMBALAJLANMASI

- Numunelerin konulduğu kaplar yada ambalajlar mühür bozulmadan açılmayacak şekilde mühürlenmeli ve etiketlenmelidir (etiketin tümü mühürle damgalanmış olmalıdır).

8. NUMUNE ALMA KAYDI

- Her numune alınan partinin şüphe olmaksızın tanımlanmasını sağlamak için her numune almada kayıt tutulmalıdır.

9. NUMUNELERİN GÖNDERİLMESİ

- Her parti için en az bir son numune, olabildiğince çabuk analitik laboratuvarına analiz ve deney için gerekli bilgi ile birlikte gönderilmelidir.

EK-

Kimyevi Gübre ve Ambalaj Numunesi Tanıtım Etiketi

Denetlenen kuruluşun	
Adı	
Adresi	
Üretici veya ithalatçı kuruluşun	
Adı	
Bakanlık Lisans No	
Kimyevi gübrenin	
Parti miktarı	
Ticari ismi, varsa	
Sınıfı	
Türü	
Tipi	
Cinsi	
Ambalaj cinsi	
Bakanlık Tescil No	
Numunenin alındığı yer	
Numunenin alındığı tarih ve saat	
Denetçinin	Denetlenen retici/dağıtıcı Yetkilisinin
Adı ve soyadı :	Adı ve soyadı :
Görev yeri :	Görevi :
Belge no :	
İmza :	İmza :

EK-

Kimyevi Gübre Numune Alma Tutanağı

Denetleme şekli	Şikayet	Piyasa
Denetim yapılan		
İl		
İlçe		
Denetlenen kuruluşun		
Adı		
Adresi		
Üretici veya ithal eden kuruluşun		
Adı		
Bakanlık Lisans No		
Numune alınan kimyevi gübrenin		
Parti miktarı		
Ticari ismi, varsa		
Sınıfı		
Türü		
Tipi		
Cinsi		
Bakanlık Tescil No		
Ambalaj şekli		
Ambalaj veya etiket işaretlemeleri		

Yukarıda tanımları yapılan kimyevi gübreden, 441 sayılı KHK, 20/08/2001 tarihli ve 2001/2960 sayılı “Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelerin Yurt İçinden ve Yurt Dışından Tedariki, Dağıtımı ve Desteklenmesine İlişkin Uygulamaların Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Karar” gereği, Yönetmelik’te belirtilen esaslara göre dört adet kimyevi gübre numunesi ve/veya dört adet ambalaj numunesi alındığını, üzerlerine konulan numune tanıtım belgelerinin tarafımızdan imzalanarak mühürlendiğini, 1’er kimyevi gübre numunesi ve/veya ambalaj numunesi ile tutanağın denetlenen üretici/dağıtıcıya bırakıldığını, diğerlerinin denetçi tarafından alındığını, işbu tutanağın tarafımızdan düzenlendiğini beyan ederiz.

Denetçinin

Adı ve soyadı:

Görev yeri :

Belge no :

İmzası :

Denetlenen üretici/dağıtıcı Yetkilisinin

Adı ve soyadı :

Görevi :

İmzası :

EK-

Kimyevi Gübre Numune Torbası Etiketi

Denetlenen kuruluşun	
Adı	
Adresi	
Kimyevi gübrenin	
Parti miktarı	
Ticari ismi, varsa	
Sınıfı	
Türü	
Tipi	
Cinsi	
Ambalaj cinsi	
Bakanlık Tescil No	
Numunenin alındığı yer	
Numunenin alındığı tarih ve saat	
Denetçinin	Denetlenen Üretici/Dağıtıcı Yetkilisinin
Adı ve soyadı :	Adı ve soyadı :
Görev yeri :	Görevi :
Belge no :	
İmza :	İmza :